

Het spijt me wel, maar het eerste stuk van de Lindeboom blijft m.i. nog in alle deelen juist. Ik geloof graag, dat de redacteurs van de preekenserie eenigszins schrikken, als zij de consequenties van hun standpunt zoo nuchter geformuleerd zien. Maar ik geloof tevens, dat die formulering de waarheid trof; ik geloof dat, niet omdat ik het graag gelooven wil, maar omdat de uittalingen van deze auteurs telkens weer bevestigen, wat de Lindeboom schreef.

Tenslotte zegt de Lindeboom ook nog dit in antwoord op de Buskes' ingezonden stuk.

De Buskes vraagt: „Waarom is het noodig, de verschillen grooter te doen voorkomen, dan zij inderdaad zijn?" En hij voegt er aan toe: „Soms krijg ik den indruk, dat mijn collega's in de oude Geref. Kerken het betrouwen, dat wij Gereformeerde blijven, en daarom iedere gelegenheid greifig aangrijpen om te demonstreeren, dat het verschil steeds grooter wordt."

Deze indruk is inderdaad „er naast".

Immers, de demonstratie van het verschil tusschen de Geref. Kerken en de Kerken in H. V. gaat toch niet uit van ons, Gereformeerde predikanten?

„Zijn juist de mannen van het H. V., die onvermoeid bezig zijn, om het verschil steeds grooter afmetingen te doen aannemen. Waar zij de kans schoon zien, trachten zij een wig te drijven in de plaatselijke Geref. Kerk en sturen zij op scheuring aan. Ook de Zending van de Geref. Kerken kunnen ze niet langer sleunen: naar een eigen missie wordt gestreefd. Een eigen preekenserie verschijnt reeds. Een concept voor een eigen Kerkorde wordt bij gedeelten gepubliceerd. Verschil dus over heel de linie. En dat in overduidelijke demonstratie."

Het zou onzerzijds worden betreurd, indien de mannen van het H. V. Gereformeerde willen blijven? Hierin vergist de Buskes zich.

Wat wij betreuren is juist, dat we telkens afwijking zien van de Gereformeerde lijn. Dat hebben we meermalen in dit blad aangewezen. Vooral ten opzichte van de Schriftbeschuiving, die in „Woord en Geest" van tijd tot tijd wordt voorgedragen.

Wij zouden ons niet verblijden, dat de Buskes ten opzichte van de prediking blijven wil in het Gereformeerde spoor?

Het tegendeel is waar. Hoe meer hij en zijn medestanders zich als zuiver-Gereformeerde doen kennen, hoe grooter onze vreugde zal zijn. Die vreugde zou ten toppunt stijgen, indien hij leerde inzien, dat het niet Gereformeerde is, zich te stellen tegen de beslissingen der Synode van Aasen, en daarom hereniging ging zoeken met de Kerken, die hij den scheidbrief gaf.

Bijgeloof naast de deur of — binnenhuis.

De D. van Dijk schrijft in Gron. Kerkbode

Het is niet een groote noot van brieven geweest, die ik op mijn verzoek heb gekregen, over tooverij, heksen en dergelijke.

Eerst is daar een verhaal van een broeder hier uit Groningen. Hij vertelt daarin het volgende.

Verleden jaar April bevond hij zich in een Brabantsch dorpje, waar hij werkzaam was bij de installering van een zuivelfabriek. Op een dag krijgt hij stoom tegen den eenen kant van zijn gezicht, waardoor hij leelijk gebrand wordt en geweldige pijn krijgt.

Dadelijk werd hem gezegd, dat hij zou gaan naar een oud vrouwtje, om zich door haar te laten bespreken.

Hij vond dat dwaasheid en ging, na voorloopig door den directeur verbonden te zijn, naar den dokter.

De dokter was niet thuis; de zalf, die de huis-knecht op de brandplek smeerde, gaf geen verlichting van pijn.

Ondertusschen bleef men er bij hem op aandringen, dat hij zich toch zou laten bespreken.

Het kostte niets, dan een paar centen in een busje voor de heiligen.

Tenslotte liet er op af, hij kwam bij een oud vrouwtje, die wat over de wond blies en een paar woorden prevelde.

Ze zei daarbij, dat de pijn nog zoo lang aan zou houden, als er verloop was tusschen het oog en blik, waarop het ongeluk was gebeurd en het oog-blik van bespreken.

En dat kwam uit. Na drie kwartier was de pijn weg. Wel stuurde het nog lang een, onder behandeling van den dokter, de wond was genezen, maar pijn had hij niet meer gehad.

Sinds had hij nog verscheidene menschen gesproken, wien het evenzoo was gegaan als hem.

Verder kreeg ik een schrijven van een zuster uit de provincie. Met dien brief was ik erg blij, omdat ik daarin merkte, dat het geregeld schrijven in de Kerkbode een band geeft aan zooveel, die ik overigens niet ken. Daarin ligt voor mijn bezef een mooi stuk van de oefening van de gemeenschap der heiligen.

En nu wat zij mij schreef over het onderwerp, waarover wij het hier hebben.

Indertijd, zoo vertelt ze, hadden ze ongeloovige haren. Toch zei hun buurvrouw, een jong mensch nog, wel eens: „als ik aan het sterfbed van mijn schoonmoeder denk, zou ik haast gaan gelooven, dat er een God was."

Die schoonmoeder was u.l. kaartlegster geweest.

Zelf had die jonge vrouw zich nooit door schoonmoeder de kaart willen laten leggen. Ze wilde van te voren niet weten hoe haar leven in de toekomst zijn zou.

En dat haar schoonmoeder dat zeggen kon, daarvan was ze overtuigd.

Eens had ze het bijgewoond, dat er twee schippersmeisjes waren gekomen om zich te laten waarzeggen.

Met het ééne meisje was de oude vrouw gauw klaar geweest, maar tegen het andere zei ze: „met jou kan ik vanavond niet klaar komen. Jij moet over eenigen tijd maar eens terugkomen."

Toen de meisjes waren vertrokken, gaf ze op de vraag, waarom ze dat meisje de toekomst niet zeggen kon, ten antwoord: „omdat ze binnen zes weken op het kerkhof ligt."

En zoo was het ook gebeurd.

Die oude vrouw leidde een ruw en goddeloos leven. Een begravenis vond ze voor de gasten een mooi ding, omdat daar zoo lekker gegeten en gedronken werd. Zelf kreeg ze tenslotte een vreeselijk sterfbed. Zij riep maar steeds: „nooit had ik gedacht, dat sterven zoo iets verschrikkelijks was."

Meer wilde die jonge vrouw er liever niet van vertellen, maar wat zij aan dat sterfbed bijgewoond had, was toch van dien aard geweest, dat haar dat soms deed denken: „daar kon toch nog wel een God zijn."

Dezelfde zuster vertelt ook nog een geschiedenis van „wratten".

Als kinderen waren zij en haar broertje tegenwoordig geweest bij de begravenis van hun grootvader.

Terwijl zij buiten speelden zagen ze in de voorkamer, waar het lijk stond, een tante met een neefje van een jaar of veertien. En die tante drong er bij haar zoon op aan, dat hij toch maar flink met zijn hand over Opa zijn gezicht zou strijken.

Dat was dan om de wratten die hij op zijn hand had te doen verdwijnen; want, zoo was de gedachte, de aantaking van een doode zou een middel zijn tegen wratten.

Inderdaad waren de wratten ook verdwenen.

J R B H — R B H.

De P. Deldens vertelt volgend verhaal in „Rijwijk-sche Kerkbode":

Een oud Joodsch verhaal vermeldt, dat koning Salomo, die gelijk alle koningen, eigenhandig een afschrift moest maken van Mozes' wet (Deut. 17:18) op een bepaalde plaats opzettelijk iets anders neerschreef, dan er in de wet des Heeren stond. Toen hij was toegekomen aan Deut. 17:17 las hij: „ook zal hij (d.i. de koning) voor zich de vrouwen niet vermenigvuldigen, opdat zijn hart niet afwijke" — en dan staat er in 't Hebreeuwsch, waar wij vertalen, „hij zal niet vermenigvuldigen": J R B H (jarbeh). Maar koning Salomo, bij het overschrijven, liet nu met voordacht de eerste letter, de jota, weg — en nu werd de zin der woorden plotseling geheel anders. In zijn handschrift kwam nu te staan R B H (ribbah) waardoor de tekst ging luiden: „neem, hij heeft zich de vrouwen vermenigvuldigd en zijn hart is niet afgeweken!"

De toepassing van dit verhaal is duidelijk. Hier wordt ons geleerd, dat geen titel of jota van Gods Woord vallen. Vervorm de ordinantie Gods niet naar Uw begereen. Elke vervorming, elke onvorming, is een misvorming. Wie die misvorming in praktijk brengt, als Salomo, vindt den vrede niet, maar onrust en ellende.

Gaat hier over de huwelijksordinantie. Wat heeft in den loop der tijden de mensch die ordinantie des Heeren verwrongen naar zijn onheilig begereen — tot zijn eigen schade en schande. En als ook nu weer al sterker de drang zich openbaart en de eisch wordt gehoord, om het huwelijk los te maken van de christelijke grondslagen, waarop het naar het geldend recht in ons land nog goeddeels rust — dan heeft de Kerk des Heeren zich daartegen met alle kracht te verzetten. Om Gods wil. Om der wille van de Kerk. Ook om der wille van de eischers zelf, die niet weten, wat ze vragen. De band, dien zij zeggen zoo benauwend te knellen, wordt, losgegespt, der menschheid geesel.

De politieke stem van de Buskes

Politiek en belijdenis hangen ten nauwste samen. Het lijkt me daarom goed, de afteekening der stroomingen dezer dagen te helpen mogelijk maken door uit „De Rotterdammer" dit verslag over te nemen:

De Vereeniging „Kerk en Vrede", heeft Woensdag te Amsterdam haar jaarlijksche algemeene vergadering gehouden.

Prof. Dr G. J. Hoering, van Leiden, hield als Voorzitter een Openingsrede, waarin hij zijn dankbaarheid over den groei der Vereeniging uitte, alsook over het in Augustus 1928 te Amsterdam gehouden Internationaal Congres van Anti-militaristische Voorgangers. Echter was er bezorgdheid over de recente geschiedenis van het z.g.n. Belgische Verdrag, de mislukking van het werk te Genève en de daar vertoonde komedie van de humanisering van den oorlog. De heilige taak der Kerk blijft alzoo. Dank zij de arbeidersbeweging en de ware democratische gezindheid, wint in vele kleinere landen de ontwapeningsbeweging veld. „Kerk en Vrede" moet deze beweging zijdelings en geestelijk, maar krachtig steunen. In elk geval zullen wij het wel laten, onzen steun en onze stem te geven aan de bewapeningspartijen. Het is wel treurig, dat juist de kerkelijke partijen de steunpilaren zijn van leger en vloot. Wij binden, zoo besloot Spr., den strijd aan tegen oorlog en oorlogstoerusting, in Christus' Naam.

Nadat Prof. Hoering in gebed was voorgegaan, las Ds J. B. Th. Hugenholz, van Ammerstol, het jaarverslag voor, waaruit bleek, dat het lidental in een jaar tids van 2081 op 3772 klom. Het aantal aangesloten voorgangers is van 177 tot 222 gestegen. Er werden 13 nieuwe afdelingen gevormd. De lectuurverkoop en verspreiding gaat geregeld door.

Besloten werd de administratie te vestigen bij den Secretaris, die de beschikking over een nieuwe kracht zal verkrijgen. Ontvangsten en uitgaven bedroegen resp. 18004.65 en 17106.44.

De nieuwe contributierogeling werd nog uitgesteld. Ds J. J. Buskes (Oosterend) en A. Elffers werden tot bestuurslid gekozen.

Nog werd besloten tijdens de aanstaande verkiezingen propaganda te voeren door de kiezers te bewegen, in geen geval te stemmen op kandidaten, die, op den ooden weg van oorlogstoerusting voortgaande, in de Kamer zullen stemmen voor de Oorlogsbegroeting.

Natuurlijk is het mij hier om de beide laatste alinea's te doen.

Op de zaak ga ik niet in. Constatoeren is mij genoeg. Ik zeg met de Buskes: het is verdrigtig, — maar het was te verwachten. Enkele theologen hebben het eerder begrepen dan een enkele politieke journalist.

Sentiment of meer?

De „Geref. Kb. v. Amsterdam-Zuid" schreef over het meerderheids- en minderheidsrapport inzake verleeniging van het actieve stemrecht aan de vrouw in de kerk. De meerderheid is — gelijk men zich toch hopelijk nog herinnert? — tegen, de minderheid vóór.

Genoemd kerkblad zegt aan het eind van een breed artikel:

Deze bestrijding van het meerderheids-standpunt maakt zeker indruk, en deze indruk kan gemakkelijk nog worden versterkt, wanneer gewezen wordt op ongerijmdheden in de praktijk, die uit den toestand, zooals wij dien kennen, schijnen voort te vloeien. De inwonende zoon, pas toegelaten tot het H. A. en meerderjarig, mag, hoewel hij zijn ouders nog onderdanig is, nevens zijn vader zijn stem uitbrengen, maar zijn moeder mag het niet. Ook het gevoel en de fantasie kunnen hier in dienst worden genomen. Zou Christus — aldus de inleider op de vroeger genoemde Utrechtsche ouderlingenconferentie — wanneer wij Hem thans de ons bezig houdende vraag mochten voorleggen, niet antwoorden met de wedervraag, of de vrouwen dan niet het eerst het opstandingsevangelie hebben vernomen, haar geloof niet evenzeer met haar bloed hebben bezegeld, haar kinderen niet even goed in de vrees des Heeren hebben opgevoed? Dergelijke sentiments-motieven moeten echter toch maar liever op den achtergrond gehouden worden, als het er om gaat een vraagstuk tot oplossing te brengen met gegevens uit de H. S. als zijnde de geopenbaarde wil Gods.

Het is me niet geheel duidelijk, of de schrijver tot de „sentiments-motieven" alleen maar reikt wat in de laatste regels staat, dan wel, of hij er ook onder rangschikt wat in de eerste regels staat (moeder en zoon). In dat laatste geval (dat ik evenwel niet onderstel) zou ik hem willen toegeven, dat inderdaad de zaak moet bezien worden uit het standpunt, waarop men vraagt: wat is het w e z e n van de kerkelijke verkiezing? Maar met behoud daarvan zou ik meenen, dat de vergelijking van moeder en zoon, indien de verkiezingsdaad niet met het vrouwelijk recht in strijd komt, toch ook argumenteerende kracht krijgt als men eraan denkt, dat „de genade de natuur niet te niet doet".

Overigens vereischt de zaak zelf natuurlijk een ruime bespreking.

K. S.

BOEKBESPREKING.

A. Schouten, „Naar de Voleinding".

Aalten — N.V. De Graafschap. 1928.

Dit boek bevat 12 preeken over teksten, perikopen meest, uit de Openbaring van Johannes. Ds Schouten heeft gerekend met zijn hoorders, hetgeen ook voor een preek een eerste vereischte is. Twee preeken voeren het opschrift: „Het Zevende Zegel", maar den tweeden keer is dat blijkbaar een correctiefout; bedoeld zal zijn: „de zevende bazuin". Persoonlijk meen ik, dat Openb. 12:1-6, dat gedeeltelijk van deze laatste preek over de 7e bazuin de tekst is, niet onder dit opschrift kan worden samengevat; maar aangezien preeken — terecht — hun argumenten en materiaal niet uit de teksten brengen op tafel, kan ik ook niet aangaan op welke exegetische gronden ds Schouten tot deze opvatting gekomen is, en de andere, die ik met veel anderen deel, verwerpt. Het haat dan ook niet, daarover hier te disputeeren.

Overigens heb ik dozen bundel met veel waardeering gelezen. Met homiletische formeele regelen breekt de auteur zich het hoofd niet; ook hierin kunnen de meeningen verschillen. Het boek is helder en bevatte-lijk geschreven, bevat veel opmerkingen, die aan het geestelijk leven leiding kunnen geven en is sober in zijn behandeling.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Lrk. B. A. Bos te Haarlemmermeer O.Z. en J. Mejer te Hoogereen.